

## Genel Bilgiler

### Dersin Amacı

Bu dersin amacı, öğrencilere Osmanlı Türkçesinde bulunan Arapça ve Farsça unsurları öğretmek Osmanlı Türkçesi bilgisini ileri düzeye taşımak, özellikle mensur ve manzum metinlerin okunması, çözümlemesi ve günümüz Türkçesine aktarılması konusunda yetkinlik kazandırmaktır.

### Dersin İçeriği

Osmanlı Türkçesindeki Arapça Unsurlar: Arapçanın Osmanlı Türkçesi içindeki yeri ve önemi; Şemsi harfler, Kameri harfler, İsim ve sıfat tamlamaları, Aksam-ı Seba: Aksam-ı sebaya göre masdarlar, İsm-i failer, İsm-i mefuller, İsm-i tasvirler, İsm-i tafdiller, İsm-i mübalağalar, Sıfat-ı müşebbeheler; Arapçada edatlar, bağlaçlar; Osmanlıcadaki Türkçe, Arapça ve Farsça Kurallara Toplu Bir Bakış; Arap Harfli Yazı Türleri ve Örnekler; Edebi Metinler Üzerinde Okuma ve Yazma Alıştırmaları.

### Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

1 Timurtaş, Faruk Kadri (2020), Osmanlı Türkçesi Metinleri, I,II, III, İstanbul: Alfa Yay. 2 Ergin, Muharrem (2020), Osmanlı Metinleri, İstanbul: Boğaziçi 3 SAMİ, Şemsettin (1992). Kamus-ı Türkî. İstanbul. 4 Ünver, İsmail (1982) Osmanlıca Ders Notları, (Teksir), Ankara. 5 Coşkun, Menderes (2008), Uygulamalı Osmanlı Türkçesi Ders Kitabı, Ankara: Birleşik 6 Devellioğlu, Ferit (2010), Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lugat, Ankara: Aydın Kitabevi. 7 Develi, Hayati (2008), Osmanlı Türkçesi Kılavuzu-2 , İstanbul: Kesit Yay. Ders kitabı, bilgisayar, projeksiyon

### Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretim Yöntemleri

Yüz yüze eğitim, konu anlatımı, Arap harfli metin okuma ve transkripsiyon uygulamaları, soru cevap, sunum ve tartışmalar.

### Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Osmanlı Türkçesi için dijital kütüphane ve veri tabanlarının kullanılması (Ör. Milli Kütüphane, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yazma Eserler Veritabanı, Mütferriqa, vb.), öğrencilerin dönem boyunca çevirdikleri ve çözdükleri metinlerden kişisel bir portfolyo oluşturması.

### Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Dr. Öğr. Üyesi Şebnem Şerife ŞAHİNKAYA

### Dersin Verilişi

Yüz yüze: Ders sınıf ortamında, öğretim üyesi rehberliğinde yürütülecektir.

### Dersi Veren Öğretim Elemanları

Dr. Öğr. Üyesi Şebnem Şerife Şahinkaya

## Program Çıktısı

- Osmanlı Türkçesinde kullanılan Arapça ve Farsça kökenli kelime ve yapıların özelliklerini öğrenir ve tanımlar.
- Arapça ve Farsça unsurları Osmanlı Türkçesi metinlerinde ayırt eder ve doğru biçimde günümüz Türkçesine aktarır.
- Arap harfli metinleri okuma, yazma, anlama bilgi ve becerisine sahip olur.
- Türk Dili ve Edebiyatı alanında akademik düzeyde araştırma ve çalışma yapabilmenin temel bilgi ve becerilerine sahip olur.

| Sıra | Hazırlık Bilgileri                                                                                          | Öğretim     |                          | Uygulama                                                                                    |
|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
|      |                                                                                                             | Laboratuvar | Metodları                |                                                                                             |
| 1    | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Arapça kelimelerin yapısı, asli ve zaid harfler, metin okuma ve çözümleme.                  |
| 2    | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Şemsî harfler, kamerî harfler, isim ve sıfat tamlamaları, metin okuma ve çözümleme.         |
| 3    | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Aksam-ı seb'a, metin okuma ve çözümleme.                                                    |
| 4    | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Arapça masdarlar ve çeşitlerinin incelenmesi, metin okuma ve çözümleme.                     |
| 5    | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Arapça masdarlar ve çeşitlerinin incelenmesi, metin okuma ve çözümleme.                     |
| 6    | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Arapça masdarlar ve çeşitlerinin incelenmesi, metin okuma ve çözümleme.                     |
| 7    | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Arapça masdarlar ve çeşitlerinin incelenmesi, metin okuma ve çözümleme.                     |
| 8    |                                                                                                             |             |                          | Ara sınav.                                                                                  |
| 9    | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Sıfat-ı müşebbehe, mübalaga-i fâil, metin okuma ve çözümleme.                               |
| 10   | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | İsm-i fâil, ism-i mef'ûl, metin okuma ve çözümleme.                                         |
| 11   | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | İsm-i tafdîl, ism-i tasgîr, ism-i mekân, ism-i zamân, ism-i âlet, metin okuma ve çözümleme. |
| 12   | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Arapça çokluk vezinlerinin tanıtımı, metin okuma ve çözümleme.                              |
| 13   | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Arapça çokluk vezinlerinin tanıtımı, metin okuma ve çözümleme.                              |
| 14   | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Arapça çokluk vezinlerinin tanıtımı, metin okuma ve çözümleme.                              |
| 15   | Önerilen ders kitabından veya yardımcı kaynaklardan ilgili konu başlıklarına yönelik ön hazırlık yapılmalı. |             | Konu anlatımı, uygulama. | Arapça çokluk vezinlerinin tanıtımı, metin okuma ve çözümleme.                              |
| 16   |                                                                                                             |             |                          | Final sınavı.                                                                               |

| Aktiviteler                   | Sayısı | Süresi (saat) |
|-------------------------------|--------|---------------|
| Vize                          | 1      | 2,00          |
| Ödev                          | 14     | 1,00          |
| Final                         | 1      | 2,00          |
| Derse Katılım                 | 14     | 2,00          |
| Uygulama / Pratik             | 14     | 1,00          |
| Ders Öncesi Bireysel Çalışma  | 14     | 1,00          |
| Ders Sonrası Bireysel Çalışma | 14     | 1,00          |
| Ara Sınav Hazırlık            | 1      | 3,00          |
| Final Sınavı Hazırlık         | 1      | 3,00          |
| Küçük Grup Çalışması          | 2      | 1,00          |

Değerlendirme

| Aktiviteler | Ağırlığı (%) |
|-------------|--------------|
| Final       | 60,00        |
| Vize        | 40,00        |

|               | P.Ç. 1 | P.Ç. 2 | P.Ç. 3 | P.Ç. 4 | P.Ç. 5 | P.Ç. 6 | P.Ç. 7 | P.Ç. 8 | P.Ç. 9 | P.Ç. 10 | P.Ç. 11 | P.Ç. 12 | P.Ç. 13 | P.Ç. 14 | P.Ç. 15 | P.Ç. 16 | P.Ç. 17 | P.Ç. 18 | P.Ç. 19 | P.Ç. 20 | P.Ç. 21 | P.Ç. 22 | P.Ç. 23 | P.Ç. 24 |
|---------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| <b>Ö.Ç. 1</b> | 5      | 4      | 5      | 5      | 4      | 4      | 5      |        | 4      | 4       | 5       | 4       | 4       | 4       | 4       |         |         |         |         |         |         |         |         |         |
| <b>Ö.Ç. 2</b> | 5      | 4      | 4      | 4      | 5      | 4      | 5      |        | 4      | 5       | 4       | 4       | 5       | 5       | 4       |         |         |         |         |         |         |         |         |         |
| <b>Ö.Ç. 3</b> | 5      | 4      | 5      | 5      | 4      | 4      | 4      |        | 4      | 5       | 4       | 4       | 4       | 4       | 4       |         |         |         |         |         |         |         |         |         |
| <b>Ö.Ç. 4</b> | 4      | 5      | 4      | 4      | 5      | 4      | 4      |        | 4      | 4       | 5       | 4       | 5       | 4       | 4       |         |         |         |         |         |         |         |         |         |

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Türk dilinin ilk yazılı belgelerinden günümüze kadar gelen devreleri kronolojik olarak, eserleriyle birlikte bilir.
- P.Ç. 2 :** Halk edebiyatı ve kültürü ile ilgili konularda gerekli bilgi ve birikime sahip olur.
- P.Ç. 3 :** Alanıyla ilgili problemleri tespit eder.
- P.Ç. 4 :** Tespit edilen problemlerin çözümüne yönelik gerekli verileri toplar.
- P.Ç. 5 :** Elde ettiği verilere göre sonuçları yorumlar.
- P.Ç. 6 :** Eski Türk Edebiyatının Arap harfli manzum ve mensur eserlerini okur, açıklar.
- P.Ç. 7 :** Yeni Türk dili ile ilgili dönemlere ait metinlerde; kelime tahlili, cümle tahlili ve kelime etimolojisi yapar.
- P.Ç. 8 :** Eski Türk dili ile ilgili dönemlere ait metinlerde; kelime tahlili, cümle tahlili ve kelime etimolojisi yapar.
- P.Ç. 9 :** Edebî metin çözümlemeleri yapar.
- P.Ç. 10 :** Yeni Türk Edebiyatının kapsadığı edebî dönem, metin ve edebiyatçıların özelliklerini tam olarak bilir; bu dönemlerde yazılmış yapıtları çözümler; karşılaştırmalı tartışmalar yürütür.
- P.Ç. 11 :** Alanıyla ilgili karşılaştığı problemlerin çözümünde bilgisayar teknolojilerini kullanır.
- P.Ç. 12 :** İlgi alanında veya toplumun diğer kesimleriyle sözlü ve yazılı iletişim olanaklarını kullanarak profesyonel düzeyde eleştirel olarak iletişim kurabilir.
- P.Ç. 13 :** Bir yabancı dil kullanarak alana ait konularda meslektaşlarıyla iletişim kurabilir.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili çalışmalara katılır.
- P.Ç. 15 :** Mesleki gelişmeleri izler ve bu gelişmelere katkı sağlar.
- P.Ç. 16 :** Disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması yapar.
- P.Ç. 17 :** Sahada derleme, gözlem ve anket çalışmaları yapar.
- P.Ç. 18 :** Alanıyla ilgili edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır, çözümler ve uygular.
- P.Ç. 19 :** Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirir.
- P.Ç. 20 :** Alanıyla ilgili sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır ve bu tür etkinlikleri düzenler.
- P.Ç. 21 :** Alanıyla ilgili yaptığı çalışmaları ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla paylaşır.
- P.Ç. 22 :** Beşerî bilimler alanında sosyal, kültürel hakların evrenselliğini destekler, sosyal adalet bilinci kazanır, tarihî ve kültürel mirasa sahip çıkar.
- P.Ç. 23 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 24 :** Bilimsel bilgiyi açık ve yetkin biçimde aktarabilir.
- Ö.Ç. 1 :** Osmanlı Türkçesinde kullanılan Arapça ve Farsça kökenli kelime ve yapıların özelliklerini öğrenir ve tanımlar.
- Ö.Ç. 2 :** Arapça ve Farsça unsurları Osmanlı Türkçesi metinlerinde ayırt eder ve doğru biçimde günümüz Türkçesine aktarır.
- Ö.Ç. 3 :** Arap harfli metinleri okuma, yazma, anlama bilgi ve becerisine sahip olur.
- Ö.Ç. 4 :** Türk Dili ve Edebiyatı alanında akademik düzeyde araştırma ve çalışma yapabilmenin temel bilgi ve becerilerine sahip olur.